

# Pracovní materiál k potřebné kvalifikaci pro vykonávání aktuárské služby

## Rámcové zdůvodnění aktivity

Česká společnost aktuárů zahájila diskusi o kvalifikačních požadavcích nutných k řádnému výkonu aktuárské činnosti v pojišťovně. Kvalifikace je jedním z nástrojů jak zajistit, aby byly co nejlépe naplněny zájmy všech uživatelů aktuárských služeb (klienti, vlastníci, regulátor – veřejnost). Dalšími oblastmi, jako jsou standardy aktuárské praxe a standardy aktuárského reportingu nebo mapováním potenciálních konfliktů zájmů mezi jednotlivými aktivitami, se bude ČSpA zabývat v nejbližší době.

Aktuárské služby jsou třeba na nejrůznějších místech pojišťovny při jejích nejrůznějších aktivitách, a jako takové musí být adekvátně zohledněny v řídicím a kontrolním systému (ŘKS) pojišťovny. Řádně fungující ŘKS značně přispívá k ochraně zájmů všech zainteresovaných stran – vlastníka, klientů a regulátora.

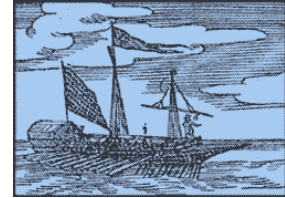
Fungující ŘKS omezuje rizika přímo při výkonu všech činností a nespolehá pouze na následnou kontrolu prováděnou mimo hlavní proces. Tento rys řádného ŘKS nabývá značně na významu s trendem principiálně orientované regulace, která dnes nahrazuje regulaci stanovující přesná a detailní pravidla, a měl by proto být jednoznačně důležitou součástí posouzení kvality ŘKS.

Jedním z přirozených způsobů, jak správnou funkci ŘKS v tomto směru podpořit, je **vhodná volba zaměstnanců** podílejících se na daném hlavním procesu a zapojení **potřebných znalostí, zkušeností** a nástrojů přímo do tohoto procesu. Výkon činností ne nutně kvalifikovanými lidmi, může vést k rozvoji nežádoucí situace, kdy kvalifikovaní pracovníci, zodpovědní za nezávislé kontrolní role, přejímají více role výkonné a požadovaná nezávislá kontrola/dohled se vytrácí. Zaměstnanci s patřičnými znalostmi a dovednostmi na správných místech v rámci hlavních procesů mohou značně přispět k bezpečnému a spolehlivému chodu pojištění.

ŘKS by měl v popisech pracovních pozic obsahovat taková **kvalifikační kritéria**, která mu zajistí výše uvedenou funkčnost, podobně, jako to vyžaduje požadavek „fit and proper“ u klíčových funkcí SII.

Prvním výstupem z diskuse ČSpA je „matice“ **matematických a pojistně matematických** činností a k jejich vykonávání potřebné kvalifikace. V příloženém souboru jsou uvedeny kroky hlavních procesů (aktivity) pojišťovny, kde by účast řádně kvalifikovaných lidí značně přispěla k plnění účelu těchto kroků. Aktuárská činnost / služba je či může být součástí uvedených kroků, není tím myšleno, že by činnost byla nutně vykonávána pouze aktuáry nebo, že jsou za ni plně odpovědní. Jen jsou její větší či menší součástí.

**Dokumentace činnosti, report o výsledcích, posouzení kvality dat a vstupů nejsou specifické kroky jednotlivých procesů. Je to (měla by být) přirozená součást každé činnosti v pojišťovně aktuárské služby nevýjimaje. Obdobně jako to platí pro vývoj, správu, testování, kalibraci a užívání nejrůznějších modelů.**



## Popis matice

Pro každý krok je uvedena:

- Náplň kroku (sloupce A až E). *Relevantní náplň kroku* je hierarchicky seskupena ve sloupcích do *Relevantních kroků hlavního procesu* a do *Hlavních procesů* pro lepší orientaci v tabulce. Ve sloupci *Bližší vysvětlení* jsou uvedeny příklady z diskuse pracovní skupiny ČSpA, které by měly osvětlit, co je obsahem kroku. Tyto příklady nejsou vyčerpávajícím výčtem.
- Ve sloupcích *ochrana zájmů* se uvádí k ochraně čích zájmů by účast lidí s těmito dovednostmi/znalostmi především přispěla.
- Ve sloupcích *oblast činnosti* je uvedena kategorizace zejména podle toho jak činnost vidí legislativa.
- Dále je uvedena reference do stávající i budoucí legislativy, kterou se řídí buď sama činnost daného kroku nebo dohled/kontrola této činnosti. Tato informace je třeba číst spolu se sloupcem A, kde je rozlišena podstata procesu na výkon a kontrolu. Odkazy jsou uvedeny do
  - platného Zákona o pojišťovníctví
  - Direktivy o Solventnosti II a Delegated Acts
  - Exposure draft AAE ke zprávě aktuárské funkce (s myšlenkou, že pokud má aktuárská funkce o něčem reportovat, musí nejprve něco vykonat).

Kontrolní/dohledové požadavky jsou uvedeny i u výkonných procesů a kroků, protože, jak bylo uvedeno o ŘKS výše, pokud legislativa požaduje dohled kvalifikovaných lidí nad určitou činností, pak se žádaného výsledku, tedy řádného výkonu a nezávislé kontroly, dosáhne pouze tehdy, pokud má společnost pro výkon dohlížených činností rovněž kvalifikované lidi. U vyložene kontrolních procesů jsou legislativní požadavky na kontrolní aktivity uvedeny jako požadavky na výkon, protože v případě těchto aktivit jde právě o kontrolu.

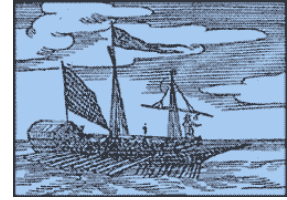
- *Dovednosti/znanosti*, které jsou pro daný krok důležité se odkazují do dokumentu Core syllabus for actuarial training in Europe<sup>1</sup>, vytvořený AAE<sup>2</sup>. Česká společnost aktuárů přijala a implementovala tento syllabus do svých řídicích dokumentů na mimořádné valné hromadě 28.2.2014<sup>3</sup>. Jedním z požadavků Core Syllabu je „Profesionalismus“. Ten vnímáme jako prvek více či méně nezbytný v každém jednotlivém kroku. ČSpA zajišťuje vzdělávání v profesionalismu nejméně podle požadavků AAE.

---

<sup>1</sup> [http://actuary.eu/documents/CORE\\_SYLLABUS\\_Oct2011\\_final.pdf](http://actuary.eu/documents/CORE_SYLLABUS_Oct2011_final.pdf)

<sup>2</sup> Actuarial association of Europe, dříve Groupe Consultativ (<http://actuary.eu/>)

<sup>3</sup> Jak v Groupe Consultativ tak v ČSpA platila dřívější verze Core Syllabus i před 28.2.2014, nyní jde jen o aktualizaci.



## Další kroky

Krátkodobým cílem bylo poskytnout náhled na aktuárskou činnost napříč pojišťovnou a potřebnou kvalifikaci pro ni. ČSpA se bude tématem aktuárské funkce a aktuárské role v pojišťovně obecně dále zabývat. Tato činnost by jednak měla uvedenou matici využívat a rozvíjet (například identifikace střetů zájmů mezi jednotlivými kroky/činnostmi) a jednak v diskusi upřesňovat (zejména ve sloupci *Bližší vysvětlení*).

Souvisejícími kroky bude úprava současných standardů ČSpA pro aktuárskou činnost a uvedení do souladu s režimem SII. To zahrnuje i přejímání či implementaci mezinárodních standardů (např. GCASP1 a GCASP2).

## Poznámky pro čtenáře tohoto dokumentu mimo členy ČSpA

Česká společnost aktuárů je profesní organizací, která je plným členem Actuarial Association of Europe a International Actuarial Association. V rámci AAE jsou podepsány mezinárodní dohody o uznávání vzdělání a proto jsme také zvolili vazbu na Core syllabus. Dává to možnost posouzení vzdělání aktuára v rámci EU. Netvoříme dokument, který by byl specifický pro Českou republiku.

Činnost ČSpA je založena na dobrovolnické bázi a do přípravy tohoto dokumentu tak bylo zapojena řada odborníků, členů ČSpA, z nejrůznějších institucí, často s mezinárodní zkušeností.

Posláním ČSpA tak, jak ho vnímá výbor ČSpA, je nejen zastupování zájmů členů ČSpA, ale i příspěvek k zajištění dobře fungujícího trhu a tržní praxe, zcela srovnatelné s mezinárodní praxí. To tedy znamená i velmi široký kontext činnosti aktuára, vč. např. ochrany veřejného zájmu a whistle blowingu, alespoň tak, jak jej zná současný zákon o pojišťovnictví. A to přesto, že se uvedená matice činností zaměřuje jen na činnost v pojišťovně.